یادداشت

حمیدرضا شاه‌نظری

از بعثت مردم تا بعثت هنرمندان

پیروزی نظامی یک رویداد است؛ اما هر رویدادی برای بدل شدن به «واقعیت تاریخی» نیازمند عبور از دریای بیکران تفسیر، روایت و معنا است. پیام اخیر رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت امام خامنه‌ای در روز پاسداشت فردوسی، درست در همین نقطه عبور ایستاده است؛ جایی که از «آغاز مسئولیتی تازه» برای رسیدن به پیروزی نهایی سخن می‌رود و یک بازتعریف هستی‌شناختی از مفهوم «پیروزی» ارائه می‌شود؛ پیروزی، نه صرفاً در انهدام نظامی دشمن، که در غلبه فرهنگی و زبانی بر دشمن معنا می‌یابد. از این منظر، آنچه در میدان نظامی رقم خورده، صرفاً امکان پیروزی را فراهم کرده، اما خود پیروزی در گرو بعثتی هنرمندانه است که حماسه مردم را از قالب یک خاطره زودگذر به ساختاری از معنا، هویت و حماسه تبدیل می‌کند.

هر جامعه‌ای که دچار «شوک جنگ» می‌شود، با یک دوگانگی روبه‌رو است؛ یا تجربه زیسته خود را از طریق نظام‌های نمادین و روایی به یک «منبع هویتی پایدار» تبدیل می‌کند یا آن تجربه به مرور توسط روایت‌های رقیب یا با بی‌تفاوتی درونی بلعیده می‌شود. در متن پیام رهبری، عبارت «داستان‌های اسطوره‌ای فردوسی، واقعیت زندگی و شخصیت قهرمانانه مردم ایران بوده است»، در واقع یک نظریه‌پردازی درباره یک سازوکار شناختی است؛ اسطوره، در اینجا نه یک افسانه کهن، بلکه یک «قالب پیشینی ادراک» شمرده شده که به مردم اجازه می‌دهد فاجعه و حماسه را نه به مثابه امری بیگانه، بلکه به مثابه تحقق همان الگوهای کهن هویتی خود درک کنند. به عبارت دیگر، شاهنامه پیشاپیش «چارچوب ادراک» ایرانیان را ساخته است؛ آنچه در جنگ رخ داده، تکرار یک کهن‌الگو بوده نه ورود به امری ناشناخته و دقیقاً همین‌جاست که نکته راهبردی مهمی وجود دارد؛ این کهن‌الگو تنها در صورتی زنده می‌ماند که پیوسته بازاجرا و بازآفرینی شود و این دقیقاً همان جایی است که رهبری مسئولیت را از دوش رزمنده برمی‌دارد و بر دوش هنرمند و اهل فرهنگ می‌گذارد و هنرمندان را به بعثتی در امتداد بعثت مردم فرا می‌خواند.

در سطحی عمیق‌تر، می‌توان این پیام را پاسخی به یکی از بنیادی‌ترین پرسش‌های فلسفه سیاسی درباره شرایط پس از جنگ خواند: «آیا می‌توان از دل تجربه‌ای تروماتیک (همچون جنگ تحمیلی)، یک هویت غیرتروماتیک و آینده‌ساز بیرون کشید؟» پاسخ رهبری مبتنی بر یک «تفسیر مقاومت» است؛ جنگ، اگر صرفاً به مثابه آسیب ثبت شود، به زخمی بازمانده در حافظه جمعی بدل می‌گردد، اما اگر به واسطه «زبان و هنر» به روایتی از «پهلوانی، جوانمردی و ایمان» ترجمه شود، تبدیل به منبعی برای «استقلال تمدنی» و «قدرت تمدنی» خواهد شد. به همین دلیل، ایشان با صراحت از «تهاجم زبانی، فرهنگی و سبک زندگی امریکایی» سخن می‌گویند. در این نگاه، جنگ هویتی پس از جنگ نظامی، نبردی بر سر «نظام طبقه‌بندی و معنابخشی به واقعیت» است. دشمن شکست‌خورده در میدان، اگر بتواند واژگان، مفاهیم و الگوهای سبک زندگی خود را همچنان به عنوان عناصری «طبیعی» و «مدرن» در جامعه پساجنگ بازتولید کند، در واقع پیروزی نظامی را از محتوا تهی کرده است. از این رو، «پدافند زبانی» که رهبری بر آن تأکید دارد، نه یک امر جانبی، بلکه هسته مرکزی سیاست بقای یک تمدن است. تمدنی که «زبان خود» را به مثابه چارچوب ادراک از دست بدهد، حتی با حفظ مرزهای جغرافیایی، به تدریج استقلال معرفتی خود را واگذار خواهد کرد و از این‌روست که رهبری «بعثت هنرمندان» به تأسی از فردوسی بزرگ را در ادامه «بعثت مردم» تکلیفی بزرگ به شمار می‌آورند. در اینجا، مسئولان نظام وظیفه دارند «زیرساخت‌های پدافند زبانی» را طراحی کنند؛ از الزام به کارگیری واژگان فارسی معادل در رسانه‌های ملی و فضای مجازی گرفته تا حمایت از توسعه زبان فارسی به خصوص ادبیات مقاومت در سطح جهانی برای مقابله با روایت دشمن. مردم نیز وظیفه دارند «مصرف فرهنگی خود» را از تولیدات بومی و هویت‌محور انتخاب کنند و خود به مولدانی فعال در فضای مجازی و حقیقی بدل شوند. جنبش فرهنگی، زمانی به پیروزی می‌رسد که هر خانواده ایرانی، یک راوی حماسه، یک مرزبان زبانی و یک هنرمند کوچک در خانه داشته باشد.

از طرفی «بعثت مردم» و «بعثت هنرمندان» دارای رابطه‌ای مکمل و در عین حال فزاینده است. بعثت مردم، ماده خام تجربه است؛ آتش، خون، ایثار و پیروزی. اما این ماده خام ذاتاً «ناتمام» است، زیرا فاقد قالب و صورت (فرم) پایدار است. بعثت هنرمندان، یعنی فردوسی‌وار، این ماده خام در قالب کلمه، روایت، تصویر، موسیقی و معماری ریخته شود و به آن «صورتی» بخشیده شود که در برابر فرسایش زمان مقاومت کند. درست به همان سان که فردوسی، خاطره پراکنده یک قوم را در صورت شاهنامه، به هویتی جهانگیر تبدیل کرد. اما تفاوت عصر کنونی در «مقیاس و تنوع تهدید» است. امپراتوری رسانه‌ای امروز، با بهره‌گیری از هزاران زبان و قالب هنری، هر روز در حال بازنویسی تاریخ و بازتعریف خوب و بد و قهرمان و ضدقهرمان است. از این رو، خیزش هنرمندان امروز، نمی‌تواند یک فرد واحد باشد؛ باید یک جنبش جمعی، چندوجهی، شبکه‌ای و جهانی باشد و هزاران اثر حاوی حماسه و مقاومت ملت ایران در قالب فیلم، بازی رایانه‌ای، رمان گرافیکی، پادکست و ابرپروژه‌های واقعیت مجازی. اینجاست که نقش مسئولان در «برنامه‌ریزی و تسهیل‌گری» تعیین‌کننده است؛ ضرورت انجام اقداماتی چون تصویب «قانون حمایت از تولیدات فرهنگی مقاومت‌محور»، ایجاد «صندوق سرمایه‌گذاری خطرپذیر فرهنگی» برای پروژه‌های نوآورانه، راه‌اندازی «رشته‌های میان‌رشته‌ای حکمرانی فرهنگی و زبان‌شناسی مقاومت» در دانشگاه‌ها و دیپلماسی فرهنگی فعال برای صادر کردن روایت پیروزی ملت ایران به جهان. در مقابل، مردم نیز می‌توانند با «مصرف هدفمند، نقد سازنده و مشارکت در تولید محتوا»، ضلع دیگر این مثلث را تکمیل کنند. یک جنبش فرهنگی، اگر «از بالا» و صرفاً دولتی باشد، خشک و بی‌محتوا می‌ماند؛ اگر «از پایین» و صرفاً مردمی باشد، پراکنده و ناپایدار است. موفقیت در «پیروزی میدان فرهنگی پس از پیروزی میدان نظامی» در گرو طراحی یک «نقشه راه سوم» است؛ هدایت هوشمندانه حاکمیت، با آزادی عمل و مالکیت مردمی بر محتوا و جهت‌گیری برای پدافند زبانی و فرهنگی در برابر دشمن و توسعه فرهنگ جهانی مقاومت.

پیروزی نهایی، آن نقطه‌ای نیست که دشمن دیگر توان شلیک نداشته باشد؛ پیروزی نهایی، آن زمان است که جامعه پساجنگ، چنان نظام معنایی مقاومت را درونی کرده باشد که دشمن در هر جنگی خود را از پیش باخته بداند و فکر جنگ را از سر خود بیرون کند. یعنی زمانی که «کودک امروز»، پیش از آنکه در مدرسه و رسانه با روایت‌های خنثی یا دشمن مواجه شود، تمام مفاهیم شرافت، ایثار، جوانمردی و استقلال را از بطن آثار هنری برآمده از بعثت خودش فراگرفته باشد. رسیدن به این نقطه، مستلزم عملیاتی شدن دقیق یک نقشه راه است. در این میان، تکلیف مسئولان، «برنامه‌ریزی، تأمین منابع، ایجاد زیرساخت‌ها و رفع موانع قانونی» است و تکلیف مردم، «حضور فعال، تولیدگری، مصرف هوشمندانه و حفظ روحیه جهادی» در این مسیر.

این جنبش فرهنگی اگر بالنده شود، حتی اگر دشمنی در کار نباشد، تمدن همچنان بالنده خواهد بود؛ زیرا «ملت مبعوث» نه بر اساس «واکنش به تهدید»، که بر اساس «عشق به هویت خود» حرکت می‌کند. این همان استغنای تمدنی است که عظمت یک ملت را می‌سازد و برای رسیدن به این نقطه، هیچ راهی جز «برخاستن اهل فرهنگ و هنر به قامت فردوسی» وجود ندارد و اکنون، پس از بعثت مردم در میدان، نوبت به بعثت مشترک هنرمندان، مسئولان و تک‌تک شهروندان در کارگاه بزرگ «تمدن‌سازی فرهنگی» رسیده است؛ کارگاهی که محصول نهایی آن، نه یک پیروزی زودگذر، بلکه یک تمدن جاودان خواهد بود.

خبریک

پزشکیان در دیدار وزیر کشور پاکستان تأکید کرد

همگرایی اسلامی مانع ماجراجویی دشمنان

قالیباف: ارمغان امریکا برای منطقه فقط شر و ناامنی است

رئیس‌جمهور با بیان اینکه انسجام و همگرایی میان کشورهای اسلامی، زمینه‌ساز صلح و امنیت پایدار در منطقه خواهد بود، گفت: هر اندازه وحدت امت اسلامی تقویت شود، امکان دخالت و ماجراجویی قدرت‌های فرامنطقه‌ای و رژیم صهیونیستی کاهش خواهد یافت.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر ریاست جمهوری، دکتر مسعود پزشکیان روز گذشته در دیدار آقای سید محسن نقوی، وزیر کشور پاکستان، ضمن قدردانی از نقش‌آفرینی و پیگیری‌های دولت پاکستان، به‌ویژه نخست‌وزیر و فرمانده ارتش این کشور، در روند برقراری و تثبیت آتش‌بس، ابراز امیدواری کرد که این تلاش‌های دیپلماتیک و سیاسی به تحکیم صلح، ثبات و امنیت پایدار در منطقه منجر شود.

رئیس‌جمهور در ادامه، تجاوز نظامی امریکا و رژیم صهیونیستی علیه کشورمان و به شهادت رساندن رهبری عظیم‌الشأن انقلاب، جمعی از فرماندهان عالی‌رتبه، وزرا، دانش‌آموزان بی‌گناه و شهروندان کشور را جنایتی بزرگ و مغایر با تمامی موازین انسانی، حقوقی و بین‌المللی توصیف کرد و اظهار داشت: این اقدامات جنایتکارانه از سوی هیچ وجدان بیدار و آزاده‌ای در جهان قابل پذیرش نیست.

■ متجاوزان انسجام ملی ایران را در محاسبات خود ندیده بودند

پزشکیان با اشاره به اهداف شوم طراحان این تجاوزات افزود: هدف اصلی امریکا و رژیم صهیونیستی از حمله به جمهوری اسلامی ایران، ایجاد بی‌ثباتی داخلی و تلاش برای تضعیف و ساقط کردن نظام اسلامی بود، اما آنان هرگز تصور نمی‌کردند ملت بزرگ، شریف و آگاه ایران تا این اندازه با انسجام، اقتدار و وفاداری در کنار نظام و کشور خود ایستادگی کرده و در حمایت از جمهوری اسلامی و مقابله با نظام سلطه، این‌گونه حضوری گسترده و معنادار در صحنه داشته باشند.

رئیس‌جمهور همچنین با اشاره به برخی طراحی‌های امنیتی و تحرکات سازمان‌یافته از سوی امریکا و رژیم صهیونیستی برای نفوذ عناصر تروریستی مسلح از مناطق شمال‌غرب و جنوب‌شرق کشور، تصریح کرد: دشمنان تلاش داشتند با پشتیبانی مالی، اطلاعاتی و تسلیحاتی از گروه‌های تروریستی، ناامنی را به داخل کشور منتقل کنند، اما همکاری و مسئولیت‌پذیری همسایگان ایران در جلوگیری از هرگونه سوءاستفاده از قلمرو آنان علیه کشورمان، اقدامی ارزشمند و قابل تقدیر بود. در همین چارچوب، از دولت‌های پاکستان، افغانستان و عراق که اجازه ندادند از خاک آنان علیه جمهوری اسلامی ایران اقدامی صورت گیرد، صمیمانه تشکر می‌کنم.

پزشکیان در بخش دیگری از سخنان خود، با تمجید از تسهیلات و تمهیدات اتخاذشده از سوی دولت پاکستان در حوزه تجارت مرزی و همکاری‌های اقتصادی، اظهار داشت: روند رو به رشد همکاری‌های اقتصادی و تجاری میان دو کشور می‌تواند بیش از پیش توسعه یابد. با وجود همه خسارات و هزینه‌های ناشی از جنگ، این تحولات موجب نزدیکی بیشتر ایران و پاکستان شده و اکنون فرصت مناسبی فراهم آمده است

> **پزشکیان: جمهوری اسلامی ایران خواهان روابطی صمیمانه، پایدار و مبتنی بر حسن همجواری با کشورهای اسلامی منطقه است، اما امریکا و رژیم صهیونیستی همواره تلاش کرده‌اند از طریق پروژه‌های تفرقه‌افکنانه و ایجاد بی‌اعتمادی، کشورهای اسلامی را در برابر یکدیگر قرار دهند**

تا سطح روابط دوجانبه در حوزه‌های اقتصادی، علمی، فرهنگی و منطقه‌ای بیش از گذشته گسترش یابد؛ روندی که می‌تواند زمینه‌ساز تقویت صلح، کاهش تنش‌ها و ارتقای تعاملات سازنده میان ملت‌های منطقه نیز باشد. پزشکیان همچنین از آمادگی جمهوری اسلامی ایران برای گسترش همکاری‌های علمی، دانشگاهی و فناورانه با پاکستان خبر داد و گفت: تبادل دانشجو، استاد، تجربیات علمی و فناوری‌های نوین می‌تواند به ارتقای ظرفیت‌های علمی و توسعه پایدار دو کشور کمک شایانی کند.

رئیس‌جمهور استمرار و تعمیق همکاری‌های دوجانبه را در راستای منافع مشترک دو ملت و مجموعه کشورهای اسلامی ارزیابی کرد و افزود: کشورهای اسلامی باید با تکیه بر مشترکات دینی، فرهنگی و راهبردی، به سمت وحدت و همگرایی حرکت کنند. هر اندازه انسجام امت اسلامی تقویت شود، امکان مداخله و تجاوز قدرت‌های فرامنطقه‌ای و رژیم صهیونیستی در منطقه کاهش خواهد یافت.

■ توسعه روابط با همسایگان سیاست اصولی ایران

پزشکیان با تأکید بر سیاست اصولی جمهوری اسلامی ایران در توسعه روابط دوستانه با کشورهای همسایه، به‌ویژه کشورهای حاشیه خلیج فارس، خاطرنشان کرد: جمهوری اسلامی ایران خواهان روابطی صمیمانه، پایدار و مبتنی بر حسن همجواری با کشورهای اسلامی منطقه است، اما امریکا و رژیم صهیونیستی همواره تلاش کرده‌اند از طریق پروژه‌های تفرقه‌افکنانه و ایجاد بی‌اعتمادی، کشورهای اسلامی را در برابر یکدیگر قرار دهند. رئیس‌جمهور تأکید کرد: کشورهای بزرگ جهان اسلام باید با تقویت همکاری‌ها و تعاملات منطقه‌ای، زمینه‌ساز استقرار صلح، امنیت و ثبات پایدار در منطقه شوند؛ چراکه در سایه وحدت و همگرایی اسلامی، رژیم صهیونیستی هرگز جرئت تعرض و تجاوز به کشورهای اسلامی را نخواهد داشت.

در این دیدار آقای سید محسن نقوی، وزیر کشور پاکستان، نیز با ابراز خرسندی از ملاقات با دکتر پزشکیان، ضمن مرور تحولات و رخدادهای ماه‌های اخیر و تجاوزات نظامی امریکا و رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران، به تلاش‌های پاکستان برای کمک به توقف درگیری‌ها و کاهش تنش‌ها اشاره کرد و گفت: امروز بیش از هر زمان دیگری ابعاد واقعی تحولات منطقه و نقش‌آفرینی بازیگران مختلف برای افکار عمومی روشن شده و شرایط اخیر به‌خوبی نشان داد که در بزنگاه‌های حساس، دوست و دشمن واقعی چگونه شناخته می‌شوند؛ موضوعی که می‌تواند مبنایی مهم برای تصمیم‌گیری‌های راهبردی آینده باشد. سید محسن نقوی با تأکید بر عمق روابط تاریخی، فرهنگی و مردمی میان دو کشور تصریح کرد: ایران و پاکستان همواره روابطی نزدیک و برادرانه داشته‌اند و امروز این پیوندها بیش از گذشته تقویت شده است. ملت پاکستان علاقه و احترام عمیقی نسبت به ملت ایران دارند و امیدواریم بتوانیم در سایه اراده رهبران دو کشور، سطح روابط و همکاری‌های دوجانبه را بیش از پیش توسعه دهیم.

■ قالیباف: امریکا عامل ناامنی در منطقه است

رئیس مجلس شورای اسلامی هم روز گذشته در دیدار وزیر کشور پاکستان با قدردانی از حمایت‌ها و همکاری‌های ملت و دولت پاکستان از جمهوری اسلامی ایران در جنگ بزرگ اخیر، افزود: مردم ایران و مقامات کشور، این پشتیبانی‌ها را کاملاً درک می‌کنند و رهبر معظم انقلاب هم در نخستین پیام خود توجه ویژه‌ای به پاکستان داشتند. رئیس مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه روابط دوجانبه تهران-اسلام‌آباد در حال حاضر خوب است، اظهار داشت: همکاری‌های دو کشور در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و امنیتی باید نسبت به گذشته افزایش و سرعت پیدا کند و در این مسیر، توسعه همکاری‌های پارلمانی هم در دستور کار ما قرار دارد. قالیباف در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به تحولات اخیر در منطقه گفت: جنگ تحمیلی اخیر علیه ایران نشان داد که امریکا و رژیم صهیونیستی برای همه ملت‌ها و کشورهای منطقه ما فقط شر و ناامنی به ارمغان می‌آورند. برخی دولت‌های منطقه تصور می‌کردند حضور امریکا برای آنها امنیت‌آور است، اما حوادث اخیر نشان داد که این حضور نه تنها امنیت‌زا نیست، بلکه زمینه ناامنی را هم فراهم می‌کند. رئیس مجلس شورای اسلامی تأکید کرد: باطل‌السحر این شرایط، این است که کشورهای منطقه با اعتماد و همکاری بین خودشان، زمینه ایجاد و توسعه روابط اقتصادی و همکاری‌های سیاسی و امنیتی را فراهم کنند.

در این دیدار سیدمحسن نقوی، وزیر کشور پاکستان، هم با ابلاغ سلام نخست‌وزیر، رئیس مجلس و فرمانده ارتش پاکستان به رئیس مجلس شورای اسلامی، اظهار داشت: ملت‌های دو کشور پیش از این هم به یکدیگر نزدیک بودند، اما الان نزدیک‌تر شده‌اند و من احساس می‌کنم دو ملت واقعاً دوستدار هم هستند و پاکستانی‌ها شبانه‌روز برای موفقیت دولت و ملت ایران دعا می‌کنند. وزیر کشور پاکستان با اشاره به اینکه در حال حاضر سخت‌ترین مسئولیت به شما سپرده شده، افزود: ما در اسلام‌آباد شاهد بودیم که شما در مذاکرات بر منافع ملی ایران ایستادگی کرده و در عین حال برای حل و فصل مشکلات تلاش کردید. وی ابراز امیدواری کرد پاکستان بتواند مذاکرات را به سرانجام برساند.

گزارش تحلیلی

غرب آسیا، میدان سقوط راهبردهای امریکا

طناب اسرائیل، امریکا را به قعر چاه بی‌اعتباری خواهد برد

تحولات شتابان سال‌های اخیر نشان می‌دهد نظم یکجانبه‌ای که امریکا پس از جنگ سرد تلاش داشت بر جهان تحمیل کند، اکنون بیش از هر زمان دیگری در معرض فرسایش و فروپاشی قرار گرفته است. قدرت‌یابی روزافزون کشورهای مستقل، ظهور بلوک‌های اقتصادی و سیاسی جدید در آسیا، گسترش نقش‌آفرینی قدرت‌های نوظهور و افزایش وزن ژئوپلیتیکی «جنوب جهانی» همگی نشانه‌هایی روشن از انتقال تدریجی مرکز ثقل قدرت از غرب به شرق و جنوب است؛ روندی که نه تنها از نگاه تحلیلگران مستقل جهانی، بلکه در اظهارات مقامات کشورهای مختلف نیز بازتاب یافته است. در چنین شرایطی، امریکا که سال‌ها با تکیه بر سلطه اقتصادی، نظامی و رسانه‌ای خود، معادلات جهانی را مدیریت می‌کرد، اکنون با بحرانی عمیق در حوزه اعتبار، قدرت بازدارندگی و حتی انسجام داخلی مواجه شده و نشانه‌های افول آن با سرعتی بی‌سابقه آشکار شده است.

در این میان، رفتارهای ماجراجویانه و مبتنی بر خودشیفتگی دونالد ترامپ نه‌تنها کمکی به توقف روند اضمحلال قدرت امریکا نمی‌کند، بلکه واشینگتن را بیش از پیش در باتلاق بحران‌های راهبردی فرو می‌برد. تهدیدهای مکرر علیه ایران، تلاش برای ایجاد تنش‌های جدید در مسیرهای حیاتی انرژی و طرح ایده‌های خطرناک درباره محاصره دریایی، آن هم در شرایطی که جهان با بحران انرژی و شکنندگی بازارهای اقتصادی روبه‌روست، می‌تواند اقتصاد امریکا و حتی اقتصاد جهانی را در آستانه انفجاری بزرگ قرار دهد؛ انفجاری که عامل اصلی آن سیاست‌های هیجانی، محاسبات اشتباه و رویکرد سلطه‌طلبانه کاخ سفید خواهد بود. امروز بسیاری از ناظران معتقدند جهان وارد مرحله‌ای شده که دیگر با زبان تهدید و یکجانبه‌گرایی اداره نمی‌شود و هرگونه خطای راهبردی امریکا، هزینه‌ای سنگین‌تر از گذشته برای واشینگتن به همراه خواهد داشت؛ هزینه‌ای که نشانه‌های آن از هم‌اکنون در کاهش نفوذ منطقه‌ای امریکا و افزایش قدرت جبهه‌های مستقل جهانی قابل مشاهده است.

اظهارات محمدباقر قالیباف درباره قرار گرفتن جهان در آستانه «نظمی نوین» و تأکید علی‌اکبر ولایتی بر افول اعتبار امریکا در غرب آسیا، در واقع بازتاب یک واقعیت عینی در معادلات بین‌المللی امروز است؛ واقعیتی که نشان می‌دهد دوران یکه‌تازی واشینگتن به سرعت رو به پایان بوده و کانون قدرت جهانی به سمت کشورهای مستقل و جنوب جهانی در حال انتقال است. در چنین شرایطی، رفتارهای هیجانی و ماجراجویانه دونالد ترامپ، از تهدیدات نظامی گرفته تا تلاش برای تنش‌آفرینی در مسیرهای حیاتی انرژی و محاصره دریایی، نه‌تنها مانع افول امریکا نخواهد شد، بلکه اقتصاد شکننده این کشور و حتی بازار جهانی انرژی را در معرض بحرانی فراگیر قرار می‌دهد؛ بحرانی که ریشه اصلی آن در خودشیفتگی سیاسی و خطاهای محاسباتی کاخ سفید نهفته است.

■ جهان در آستانه نظمی نوین قرار دارد

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، با انتشار پیامی در شبکه ایکس نوشت: چنان که رئیس‌جمهور شی گفت: «تحولی که در یک قرن دیده نشده، در سراسر جهان با شتاب در حال پیشروی است»، و من تأکید می‌کنم که مقاومت ۷۰ روزه ملت ایران این تحول را شتاب بخشیده است. آینده از آنِ جنوب جهانی است.

علی‌اکبر ولایتی، مشاور امور بین‌الملل رهبر معظم انقلاب اسلامی، هم در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «دیپلماسی عقیم ترامپ در پکن و بازگشت با دست خالی از چین، استیصال و عصبانیت ابوظبی از برملا شدن خبر سفر پنهانی نتانیاهو به این کشور و داده‌سازی‌های مخدوش پنتاگون، نمایانگر بحران محاسباتی در واشینگتن است. در چنین مختصاتی، تهدیدات ترامپ که با دمیدن‌های تل‌آویو شعله‌ور می‌شود، ورود به یک تله راهبردی است. فروافتادن در این چاه با طناب اسرائیل، تاوانی سنگین دارد؛ به زودی، واشینگتن باید با فانوس به دنبال بقایای اعتبار خود در غرب آسیا بگردد.»

بررسی میدانی تحولات اخیر هم روشن می‌کند که دوران تکیه بر قدرت نظامی و کم‌هزینه (شیک و تمیز) برای تحمیل اراده سیاسی در منطقه-شبیه آنچه که در ربودن رئیس‌جمهور قانونی ونزوئلا اتفاق افتاد- به سر آمده است. تجربه رویارویی مستقیم امریکا و رژیم صهیونیستی با جمهوری اسلامی ایران نشان داد که معادله قدرت در غرب آسیا تغییر کرده و هرگونه اقدام نظامی جدید، نه ابزار بازدارندگی، بلکه آغاز یک هزینه‌سازی سنگین و غیرقابل کنترل برای واشینگتن خواهد بود. در چنین شرایطی، توسل دوباره به گزینه نظامی نه‌تنها هیچ کمکی به ترمیم موقعیت رو به افول امریکا نمی‌کند، بلکه می‌تواند به گسترش درگیری، افزایش تلفات نیروهای امریکایی و نابودی منابع و منافع این کشور و هم‌پیمانانش در منطقه منجر شود. واقعیت صحنه امروز این است که تکرار ماجراجوییِ‌های گذشته، به‌جای بازسازی قدرت امریکا، عملاً به تسریع فروپاشی نفوذ باقی‌مانده آن در غرب آسیا خواهد انجامید.

■ پیامدی کوبنده‌تر با تکرار حماقت امریکا

از این روست که سخنگوی ارشد نیروهای مسلح روز گذشته برای چندمین بار هشدار داد: تکرار هرگونه حماقت برای جبران بی‌آبرویی امریکا در جنگ تحمیلی سوم علیه ایران، پیامدی جز دریافت ضربات کوبنده‌تر و شدیدتر برای آن کشور به‌دنبال نخواهد داشت.

سردار سرتیپ پاسدار ابوالفضل شکارچی در پاسخ به سؤال خبرنگاران مبنی بر تهدیدهای مکرر و یاوه‌گویی‌های رئیس‌جمهور متوهم امریکا علیه ایران، تأکید کرد: تکرار هرگونه حماقت برای جبران بی‌آبرویی امریکا در جنگ تحمیلی سوم علیه ایران، پیامدی جز دریافت ضربات کوبنده‌تر و شدیدتر برای آن کشور به‌دنبال نخواهد داشت. سخنگوی ارشد نیروهای مسلح گفت: رئیس‌جمهور مستأصل امریکا باید بداند در صورت عملی شدن تهدیدها و تجاوز مجدد به ایران اسلامی، دارایی‌ها و ارتش مضمحل آن کشور با سناریوهای جدید، هجومی، غافلگیرکننده و طوفانی روبه‌رو خواهند شد و در باتلاق خودساخته‌ای که نتیجه سیاست‌های ماجراجویانه همان رئیس‌جمهور است، فرو خواهند رفت.

ازحاشیه تا متن

ستون دوشنبه‌ها

تقی دژاکام
روزنامه‌نگار

فقط بند آخر این یادداشت را بخوانید!

مرحوم علامه محمدرضا حکیمی در مقاله «نان و کتاب» تصریح می‌کند که بر اساس همه آموزه‌های دینی و سیره اهل بیت علیهم‌السلام، حکومت اسلامی موظف است «نان» و «کتاب» (نه هر نانی و نه هر کتابی) را برای اقشار مختلف مردم رایگان کند. ایشان معتقد بود که این کار شدنی و عملی است. کاری ندارم که این برداشت و این ایده چقدر دقیق و منطبق با هر شرایطی است، اما با استناداتی که ایشان آورده است، معلوم است که دین و اولیای دین نسبت به خوراک جامعه، چه خوراک جسمی و چه خوراک فکری آن، پر از برنامه و دستورالعمل است که حداقل با وضعیت امروز ما فاصله زیادی دارد. در روزهایی به سر می‌بریم که نمایشگاه بزرگ کتاب تهران امسال، هرچند به صورت مجازی، در حال برگزاری است و ظاهراً بنابر ادعاهای رسانه‌ها، استقبال خوبی از آن شده و بن کتاب هرساله به دانشجویان و اساتید هم فراگیرتر و به صورت تخفیف ۲۵ درصدی برای همه مردم اعمال شده است. این در حالی است که قیمت کتاب‌ها به‌طور چشمگیری افزایش یافته و به قول معروف سر به فلک زده و حتی با احتساب ۲۵ درصد تخفیف اعلامی، باز هم گاه تا دو برابر و بلکه بیشتر از قیمت سال‌های پیشِ همان کتاب‌ها و مشابه آنهاست.

این اتفاق ناگوار البته قابل پیش‌بینی بود. گرانی فوق‌العاده کاغذ بسیاری از روزنامه‌ها را در ماه‌های اخیر زمینگیر و مجبور به تعدیل نیرو کرده و بسیاری از نشریات هم فقط به صورت مجازی منتشر می‌شوند. اگر هزینه‌های جنبی دیگر مثل حمل‌ونقل و دستمزد کارگر و مصحح و ویراستار و صفحه‌بند و طراح جلد و غیره را هم اضافه کنیم، می‌بینیم که برای ناشر و به تبع آن کتابفروش چاره‌ای جز گرانی پیش‌آمده متصور نیست، اگر دولت کمکی نکند و یاری نرساند و دست آنها را نگیرد.

نگارنده نه ناشر است و نه کتابفروش، بلکه خود یک مصرف‌کننده و خواننده کتاب است که برای خواندن هزینه می‌دهد، اما می‌خواهم نکته احتمالاً نامحبوبی را بگویم و آن اینکه اگر همین قیمت‌های بالای کتاب‌های امروز را با قیمت بسیاری از کالاهای مصرفی خوراکی مثل بستنی کیم و آبمیوه و اسباب‌بازی‌های معمولی و دیدن فیلم در سینما (به تئاتر اصلاً اشاره نمی‌کنم!) و پفک و پف‌فیل و قیمت خیار و هندوانه و میوه‌های دیگر مقایسه کنیم و کنید، می‌بینیم که قیمت کتاب با همه گران‌شدن‌های اخیرش باز هم از بقیه اقلام ارزان‌تر و منطقی‌تر است. مسلم است که منظور از کتاب، کتاب‌های نفیس با جلدهای چرمی آنچنانی و بر روی کاغذهای گلاسه‌ای نیست که ناشران محترم قیمت‌های چندمیلیونی برای آنها تعیین کرده‌اند! همه این واقعیت‌های تلخ و شیرین را گفتم تا اجازه بگیرم و برگردم به نکته اول این یادداشت و اشارات محقق ژرف‌اندیش دینی علامه حکیمی که معتقد بود حکومت اسلامی موظف است کتاب (نه هر کتابی) را رایگان کند و در دسترس همه اقشار بگذارد.

آقای حکومت اسلامی! ما در این شرایط و (با اجازه علامه حکیمی!) در هیچ شرایطی انتظار نداریم که کتاب را برای مردم مجانی کنید، اما این توقع زیادی است که انتظار داشته باشیم برای فرهنگ و مشخصاً فرهنگ مکتوب و به‌ویژه برای کتاب‌های خوب و ارزشمند و تأثیرگذار و جهت‌دار و جهش‌دهنده، یارانه مناسبی تعیین کنید تا نشریات به تعطیلی نیفتند و ناشران به‌جای کتاب به فروشندگان خیار و خربزه حسرت نخورند و نویسندگان بااستعداد، مسافرکشی را بسیار پردرآمدتر از کار فرهنگی نیابند؟ من اینجا نه قصد این را دارم و نه حال جست‌وجویش را که وعده‌های همین دو سه سال اخیر شما را ردیف کنم که برای حل این معضل چه مصاحبه‌ها کرده‌اید و چه اخباری از شما منتشر شده است که برای لحظاتی امید در دل دوستداران فرهنگ و کتاب ایجاد کرده است، اما در حد همان سیاه شدن کاغذ روزنامه‌های گران‌قیمت باقی مانده است!

سخن آخر هم با مردم و دانشجویان و طلاب و علاقه‌مندان عزیز کتاب! به حرف‌ها و استدلال‌ها و جملات قبلی این یادداشت فکر و توجه نکنید. همین الان از دو سه روز خرید میوه و بستنی و سینما و تفریحتان بزنید و بروید وارد سایت نمایشگاه کتاب بشوید و چند جلد کتاب خوب انتخاب کنید و بخرید و با هزینه رایگان ارسال، آن را دم منزل دریافت کنید و از زندگیتان لذت ببرید! باور کنید دنیا ارزشش را ندارد!

گزیده خبر

ابلاغ سلام رهبر معظم انقلاب به خانواده سپهبد شهید موسوی

فرمانده قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا در دیدار با خانواده معظم شهید سپهبد موسوی ضمن ابلاغ سلام حضرت آیت‌الله سید مجتبی خامنه‌ای، این شهید را مجاهدی با درایت و خستگی‌ناپذیر توصیف کرد.

سرلشکر عبداللهی در این دیدار، با ابلاغ سلام رهبر عظیم‌الشأن انقلاب اسلامی و فرماندهی کل قوا (مد ظله العالی)، به خانواده مکرم سپهبد شهید موسوی و تجلیل از سال‌ها مجاهدت، مسئولیت‌پذیری، نظم، درایت و منش مردمی و فرماندهی تراز مطلوبیت‌های دینی و انقلابی آن امیر مؤمن، مخلص و مجاهد گفت: ویژگی‌های برجسته اخلاقی، مدیریتی و فرماندهی شهید موسوی از جمله روحیه خستگی‌ناپذیر، نگاه راهبردی، انضباط سازمانی، پایبندی به مسئولیت و اهتمام به کرامت نیروهای انسانی همواره مورد توجه آحاد نیروهای مسلح به ویژه ارتشیان غیور و دلاور جمهوری اسلامی ایران قرار داشت.

وی سپهبد شهید موسوی را از چهره‌های اثرگذار، متین و پرصلابت عرصه خدمت به کیان کشور و مردم ایران به ویژه در دوران تصدی ریاست ستاد کل نیروهای مسلح دانست و تصریح کرد: شهید موسوی با برخورداری از شخصیتی منظم، مردمی و تربیت‌یافته در مکتب اسلام و امامین انقلاب، در مسئولیت‌های مختلف، منشأ خدمات ماندگار و راهگشا بود و نام او در حافظه خدمتگزاران این سرزمین با احترام و عزت باقی خواهد ماند.

عبداللهی همچنین با تأکید بر عزم و اراده نیروهای مسلح و فرماندهان و رزمندگان مدافع وطن برای ادامه راه شهید موسوی و دیگر شهدای اقتدار ایران اسلامی، افزود: تکریم خانواده‌های شخصیت‌های خدمتگزار و فداکار وطن، به ویژه فرماندهان و رزمندگان شجاع و حماسه‌ساز نیروهای مسلح ادای دین به سرمایه‌های معنوی کشور است و یاد و نام کسانی که عمر خود را در راه مسئولیت، شرافت و عزت و اقتدار ایران مقتدر سپری کردند، همواره مورد تکریم تعظیم و احترام نه تنها ملت ایران بلکه آحاد امت اسلامی و و مجاهدان راه حق و حقیقت خواهد بود.

در پایان این دیدار، خانواده مکرم سپهبد شهید سید عبدالرحیم موسوی نیز با قدردانی از ابراز محبت فرمانده معظم کل قوا و حضور سرلشکر عبداللهی و همراهان، با برشماری ویژگی‌های اخلاقی، تعهد حرفه‌ای، روحیه مردمی و اهتمام ایشان به انضباط، وظیفه‌شناسی و خدمت صادقانه به کشور و ذکر خاطراتی از آن شهید ارجمند، وی را سرباز مخلص و فدایی ولایت و ایران عزیز توصیف کردند.